

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.531/2015/33.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2015. november 18. 2016. február 8., és 2016. március 7. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és utóbbi napon kihirdette a következő

ítéletet:

Az adóbevételt különösen nagymértékben csökkentő adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2014. szeptember 18. napján kihirdetett 6.B.576/2009/411.számú ítéletét a fellebbezéssel érintett I. r., II. r., IX. r., XVIII. r., XXV. r., és XXXI. r. vádlottak vonatkozásában megváltoztatja a következők szerint.

I. r. vádlott bűnös további

- folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett adócsalás büntettében (1978. évi IV. tv. 310. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (4) bekezdés) - (XIX/A. tp.) és
- bűnsegédként elkövetett csalás büntettében (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - (XXII. tp.).

II. r. vádlott bűnös további

- 2 rb. folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett adócsalás büntettében (1978. évi IV. tv. 310. § (4) bekezdés) - (XVIII., XIX/A. tp.),
- bűnsegédként elkövetett adócsalás büntettében (1978. évi IV. tv. 310. § (3) bekezdés) - (XVI., tp.),
- folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntettében (1978. évi IV. tv. 318. § (2) bekezdés c) pont, (4) bekezdés b) pont) - (XIX/A. tp.),
- 2 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntettében (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - (XIV., XXIII. tp.),
- bűnsegédként elkövetett csalás vétségében (1978. évi IV. tv. 318. § (2) - (XXVI. tp.) és
- bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. tv. 276. §) - (XXIII. tp.).

I. r. vádlott VIII. tényállásban foglalt vagyon elleni bűncselekménye az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés c) pontja, valamint a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett csalás büntette.

I. r. vádlott XIX/A. tényállásban foglalt vagyon elleni bűncselekménye az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés c) pontja, valamint a (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett csalás büntette.

I. r. vádlott XIX. tényállásban foglalt vagyon elleni bűncselekménye az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés c) pontja, valamint a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett csalás büntette.

II. r. vádlott XIX. tényállásban foglalt vagyon elleni bűncselekménye az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés c) pontja, valamint a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett csalás büntette.

A IX. r. vádlottal szemben megállapított folytatólagosan elkövetett csalás büntette az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (6) bekezdés b/ pontja szerint minősül.

XVIII. r. vádlott cselekményei folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás büntettének /Btk. 396. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b./ pont és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének / Btk. 345. §/ minősülnek.

XXV. r. vádlott bűnös további folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettében (1978. évi IV. tv. 310. § (4) bekezdés).

XXV. r. vádlott vagyon elleni bűncselekményei csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (4) bekezdés b) pont) és csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (5) bekezdés b) pont) minősülnek.

XXXI. r. vádlott cselekményének minősítése helyesen egységesen költségvetési csalás büntette (Btk. 396. § (3) bekezdés a) pont).

A XVIII. r. és XXXI. r. vádlottakkal szemben kiszabott büntetés szabadságvesztés, melyet a bíróság - annak utólagos végrehajtása esetén - börtönben rendel végrehajtani, és abból a vádlottak legkorábban a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb 3 (három) hónapnak a kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra.

XXXI. r. vádlott esetében a halmazatra való utalást mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 180.000 (száznyolcvanezer) forint bűnügyi költség merült fel, melyből I. r. vádlott 40.000 (negyvenezer) forintot, II. r. és XVIII. r. vádlottak egyaránt 26.250 (huszonhatezer-kettőszázötven)-26.250 (huszonhatezer-kettőszázötven) forintot, XXXI. és XXXII. r. vádlottak egyaránt 26.250 (huszonhatezer-kettőszázötven)-26.250 (huszonhatezer-kettőszázötven) forintot, XXXIII. r. vádlott 35.000 (harmincezer) forintot visel.

Az ítélet ellen az ügyész, I. r., II. r. és XXV. r. vádlottak és védőik fellebbezést jelenthetnek be. A fellebbezést a jelenlévő jogosultak az ítélet kihirdetését követően nyomban bejelenthetik, vagy arra 3 (három) napi határidőt tarthatnak fenn. A távollévő jogosult a kézbesítéstől számított 8 (nyolc) napon belül fellebbezhet.

I n d o k o l á s :

A törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével a fellebbezéssel érintett vádlottakat a következő bűncselekményekben mondta ki bűnösnek:

I.r. vádlottat

2 rb. társtettesként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés (4) bekezdés/,

6 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés/,

1 rb. társtettesként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (3) bekezdés/,

1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (3) bekezdés/,

13 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetében, melyből 11 rendbelit folytatólagosan követett el /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (3) bekezdés/,

7 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetében, melyből 5 rendbelit folytatólagosan követett el / 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés (2) bekezdés/,

1 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás vétségében / 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés/,

4 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntetében, melyből 3 rb. folytatólagos /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c./ pont (6) bekezdés b./ pont /,

3 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntetében, melyből 2 rb. folytatólagos /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a./ pont/,

6 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntetében, melyből 4 rb. folytatólagos /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés (4) bekezdés a./ pont /,

2 rb. bűnsegédként elkövetett csalás vétségében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés (2) bekezdés/,

5 rb. közokirat hamisítás büntetében /1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés b./ pont/,

1 rb. társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében /1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c./ pont/,

3 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében /1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c./ pont/,

3 rb. társtettesként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében /1978. évi IV. törvény 276. § /,

1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében /1978. évi IV. törvény 276. §/ és

25 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, melyből 20 rendbelit folytatólagosan követett el /1978. évi IV. törvény 276. §/.

II.r. vádlottat

2 rb. társtettesként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés/,

2 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében / 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés/,

1 rb. társtettesként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (3) bekezdés/,

8 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetében, melyből 6 rendbelit folytatólagosan követett el /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (3) bekezdés/,

1 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntettségében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c./ pont, (6) bekezdés b./ pont /,

1 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntettségében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a./ pont /,

1 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c./ pont, (4) bekezdés b./ pont/,

1 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntettségében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a./ pont/,

1 rb. bűnsegédként elkövetett csalás vétségében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés (2) bekezdés/,

1 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettségében /1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c./ pont/,

3 rb. társtettesként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében /1978. évi IV. törvény 276. §/ és

9 rb. bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, melyből 7 rendbeli folytatólagosan követett el /1978. évi IV. törvény 276. §/.

IX.r. vádlottat

1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettségében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés/,

1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a./ pont)/, és

1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében /1978. évi IV. törvény 276. §/.

XIII.r. vádlottat

1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettségében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés/, és

1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében /1978. évi IV. törvény 276. §/.

XVIII.r. vádlottat

1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettségében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c./ pont, (6) bekezdés b./ pont/, és

1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében /1978. évi IV. törvény 276. §/.

XXIV.r. vádlottat

1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettségében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés/,

1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettségében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (3) bekezdés/,

2 rb. csalás büntettségében, melyből 1 rb-t folytatólagosan követett el /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c./ pont, (6) bekezdés b./ pont/, és

2 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §).

XXV.r. vádlottat

2 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés/,

1 rb. csalás büntetében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a./ pont/,

1 rb. csalás vétségében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés (2) bekezdés/, és

2 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében /1978. évi IV. törvény 276. §/.

XXVII.r. vádlottat

1 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (3) bekezdés/,

1 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett csalás büntetében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a./ pont/, és

1 rb. bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében /1978. évi IV. törvény 276. §/.

XXIX.r. vádlottat

1 rb. költségvetési csalás büntetében /Btk. 396. § (1) bekezdés a./ pont (2) bekezdés a./ pont/,és

1 rb. folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében /Btk. 345. §/.

XXXI.r. vádlottat

1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében /1978. évi IV. törvény 310.§ (1) bekezdés (3) bekezdés/, és

1 rb. csalás büntetében /1978. évi IV. törvény 318.§ (1) bekezdés, (5) bekezdés a./ pont/.

XXXII.r. vádlottat

1 rb. költségvetési csalás büntetében /Btk. 396. § (1) bekezdés a./ pont, (2) bekezdés a./ pont/,és

1 rb. hamis magánokirat felhasználása vétségében /Btk. 345. §/.

XXXIII.r. vádlottat

1 rb. folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében /1978. évi IV. törvény 310.§ (1) bekezdés, (3) bekezdés/,

1 rb. csalás vétségében /1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés/, és

1 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében /1978. évi IV. törvény 276. §/.

VII.r. vádlottat az ellene

1 rb. adócsalás büntette / 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (2) bekezdés/,

1 rb. adócsalás vétsége /1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés/, és

2 rb. magánokirat-hamisítás vétsége /1978. évi IV. törvény 276. §/

miatt emelt vád alól felmentette.

Mindezekért a bíróság

I. r. vádlottat halmazati büntetésül 4 (négy) év 6 (hat) hónap börtönbüntetésre és 5 (öt) év közügyektől eltiltásra;

II.r. vádlottat halmazati büntetésül 3 (három) év 6 (hat) hónap börtönbüntetésre és 4 (négy) év közügyektől eltiltásra;

IX.r. vádlottat halmazati büntetésül 2 (kettő) év börtönbüntetésre és 1.000.000 (egymillió) Ft pénzmellékbüntetésre;

XIII.r. vádlottat halmazati büntetésül 1 (egy) év 10 (tíz) hónap börtönbüntetésre és 1.000.000 (egymillió) Ft pénzmellékbüntetésre;

XVIII.r. vádlottat halmazati büntetésül 1 (egy) év börtönbüntetésre;

XXIV.r. vádlottat halmazati büntetésül 3 (három) év börtönbüntetésre, 3 (három) év közügyektől eltiltásra és 2.000.000 (kettőmillió) Ft pénzmellékbüntetésre;

XXV.r. vádlottat halmazati büntetésül 4 (négy) év börtönbüntetésre, 4 (négy) év közügyektől eltiltásra és 3.000.000 (hárommillió) Ft pénzmellékbüntetésre;

XXVII.r. vádlottat halmazati büntetésül 1 (egy) év 2 (kettő) hónap börtönbüntetésre;

XXXI.r. vádlottat halmazati büntetésül 8 (nyolc) hónap börtönbüntetésre;

XXXII.r. vádlottat halmazati büntetésül 6 (hat) hónap szabadságvesztésre;

XXXIII.r. vádlottat halmazati büntetésül 6 (hat) hónap börtönbüntetésre ítélte.

A kiszabott szabadságvesztés büntetéseket IX. r. vádlott vonatkozásában 5 év próbaidőre; XIII.r. vádlott vonatkozásában 4 év próbaidőre; XVIII.r., XXVII.r., XXXI.r., XXXII.r. és XXXIII.r. vádlottak vonatkozásában 2 év próbaidőre felfüggesztette.

A XXXII.r. vádlott vonatkozásában kiszabott szabadságvesztést - annak utólagos végrehajtása esetén - börtönben rendelte végrehajtani, melyből legkorábban a büntetés 2/3 részének, de legkevesebb 3 hónapnak a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

XXIX.r. vádlottat 1 év időtartamra próbára bocsátotta.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a vádlottak terhére, I. r. vádlott szabadságvesztés büntetésének és közügyektől eltiltás mellékbüntetésének súlyosítására, IX. r. és XIII. r. vádlottakkal szemben felfüggesztett szabadságvesztés helyett végrehajtható szabadságvesztés, közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabására, IX. r. vádlottal szemben a pénzmellékbüntetés összegének felemelésére irányulóan is fellebbezett.

II. r. vádlott védője felmentés, illetve enyhítés, IX. r. vádlott eltérő minősítés, illetve enyhítés, XIII. r. vádlott elsősorban enyhítés, másodlagosan hatályon kívül helyezés, XVIII. r. vádlott védője enyhítés, XXIV. r. vádlott és védője felmentés, XXV. r. vádlott és védője felmentés, XXVII. r. vádlott védője felmentés, XXIX. r. vádlott védője az eljárás megszüntetése, XXXI. r. vádlott és XXXII. r. vádlott védője mindkét vádlott vonatkozásában felmentés, XXXIII. r. vádlott védője felmentés végett jelentett be fellebbezést.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.365/2011/7-II. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Indítványozta XVIII. r. és XXXI. r. vádlottak esetében a 2012. évi C. törvény alkalmazását. IX. r. és XXV. r. vádlottak esetében pedig az üzletszerű elkövetés megállapítását. Ezen túl kifejtette, hogy a XXV. r. vádlottal szemben megállapított adócsalás büntette nem 2 rendbeli, hanem 3 rendbeli. Mindezek I. r. és II. r. vádlottakra is kihatnak.

VII. r. vádlott védője fellebbezését írásban indokolta. Ebben kifejtette, hogy álláspontja szerint a vádemelés súlyosan elhibázott volt, mivel annak semmilyen ténybeli alapja nem volt. tanúk nyomozati vallomásából egyértelműen megállapítható volt, hogy csak kettejük között történt számla mozgás, és az ellenérték átutalása. VII. r. vádlott az egésztől semmit nem tudott. Felróta, hogy más vádpontok kapcsán az ügyvezetők ellen nem emeltek vádat azzal az indokolással, hogy az általuk vezetett gazdasági társaságban elkövetett bűncselekményekről nem volt tudomásuk. Az, hogy VII. r. vádlott nem tett először vallomást a nyomozás során tanúként, nem róható a terhére, mivel bár a nyomozó formailag tanúként hallgatta volna meg, de ténylegesen gyanúsítottként kezelte. Megválaszolatlan kérdés, hogy az ügyészség miért VII. r. vádlott ellen emelt vádat, és miért nem emelt vádat a teljes beismerésben lévő szemben. Mindezek alapján a felmentés indokának megváltoztatást, a bűncselekmény hiányának megállapítását indítványozta.

Szintén írásban indokolta fellebbezését XXIV. r. vádlott védője. Álláspontja szerint I. r. vádlott jogosan állított ki számlákat XXIV. r. vádlott részére a II. r. vádlott által értékesített tollról. a felvásárlási jegyekkel „honosította” a lakosságtól felvásárolt tollat, mely az adójogszabályoknak megfelelt. A cselekmény idején hatályban volt jogszabályok szerint a számla kibocsátására irányuló kötelezettséget az adóalany nevében és az ő képviselőjében eljáró harmadik fél adóalany is teljesítheti. E szerint tehát I. r. és II. r. vádlottak megállapodhattak abban, hogy gazdasági társasága helyett és nevében más cég bocsásson ki számlát. Sem a nyomozóhatóság, sem az ügyészség, sem a bíróság nem nyilatkozott arról, hogy II. r. vádlott és házastársa, I. r. vádlott között volt-e számla kibocsátásra nézve bármilyen meghatalmazás. A bíróság tudattartamát nem tárta fel, így a szemben felhozott vádak megalapozatlanok.

Nem meggyőző a törvényszék megállapítása, hogy a számlák közül melyik számla takar valós gazdasági eseményt, melyik mögött nincs gazdasági esemény, melyik tartalmaz nagyobb értéket, mind a valós gazdasági esemény, és melyik számla az, amely rosszabb minőségű árut magasabb értékben tüntet fel. Így az elsőfokú ítélet a számszaki kérdések vonatkozásában megalapozatlan. A bíróság egyenként nem tudta mérlegelni a bizonyítékokat, nem tudta a tollkereskedők tevékenységét elkülönítve értékelni. A tollkereskedőkre, köztük XXIV. r. vádlottra is egységes, sommás megállapításokat tett, holott a tevékenységük elkülöníthető lett volna megfelelő nyomozati munka esetén. Ezért elsősorban a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését, másodsorban azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a számlák és gazdasági események újbóli, helyes feltárása érdekében folytasson le bizonyítási eljárást, akár szakértő kirendelésével is. Ennek során mezőgazdasági szakértő kirendelése is elengedhetetlen, az igazságügyi könyvszakértő és adószakértő mellett.

A másodfokú bíróság a fellebbezéseket a Be. 361. § (1) bekezdése alapján, nyilvános ülésen bírálta el.

A másodfokú nyilvános ülésen az ügyész a vádhatóság fellebbezését és az átiratában foglaltakat fenntartva az elsőfokú ítélet megváltoztatását, I. r., II. r., IX. r., XXV. r., XVIII. r. és XXXI. r. vádlottak vonatkozásában a bűncselekmények minősítésének megváltoztatását, a I. r., IX. r. és X. r. vádlottakkal szemben kiszabott büntetések súlyosítását, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

I. r. vádlott védője az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

II. r. vádlott védője szerint a védenca bűnösségére I. r. vádlott vallomásától eltekintve semmilyen bizonyíték nem utal. II. r. vádlott ténylegesen fizikai munkát, végrehajtó munkát végzett a tollazással, faluzással kapcsolatosan. Az igazságügyi szakértő is megállapította, hogy ő nem vett részt a hamis számláknak, bizonylatoknak a kiállításában. Ezért elsősorban védenca felmentését, másodsorban a rendkívüli időmúlásra és a bűnsegédi minőségre tekintettel a büntetés enyhítését kérte.

VII. r. vádlott védője a fellebbezésének írásbeli indokolásában foglaltakat teljes egészében fenntartotta. Azt kiegészítette azzal, hogy nem a mérlegelést támadta, hanem az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását tényszerűen cáfolta. Ezek alapján VII. r. vádlott bűncselekmény hiányában való felmentését kérte.

IX. r. vádlott védője az elsőfokú ítéletben megállapított tényállással kapcsolatosan előadta, hogy I. r. vádlott törvényszék által elfogadott beismerő vallomása tartalmazta azt, hogy ő a falusi gyűjtőgetőktől beszerzett tollat közvetítette IX. r. vádlottnak, tehát volt közöttük gazdasági tevékenység, tollszállítás. Nemcsak a büntetőjogban, hanem az adóigazgatási eljárásokban is teret nyert a bírói gyakorlatban, hogy amennyiben a számla befogadóhoz a megfelelő mennyiségű áru megérkezik, de annak a beszerzését a partner cég nem tudja igazolni, ezt a számla befogadó terhére róni nem lehet. Az elsőfokú bíróság megállapította tényállásként, hogy volt szállítás, és 80%-ban jelölte meg a valós gazdasági esemény mértékét. Így a vádtól, illetve az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérően védenccével szemben csak az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő adóbevétel jelentős mértékben csökkentő adócsalás büntette állapítható meg. A hiány mindenképpen 50 millió forint alá esik. Így tehát elsősorban a bűncselekmény eltérő minősítésére tett indítványt. Másodsorban az igen nagyfokú időmúlásra tekintettel a büntetés enyhítését, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabását kérte.

XIII. r. és XXV. r. vádlottak védője kifejtette, hogy a vádhatóság által a vádiratban felállított bűncselekmény elkövetési mód egy fikció. A vádirat állításait I. r. vádlott vallomása támasztja alá. Ennek a vallomásnak a védencai vonatkozásában nagyon fontos része az, hogy I. r. vádlott cégei részéről ténylegesen történt tollbeszállítás e vádlottak részére. Az igazságügyi szakértői vélemények és az adóhatósági határozatok mind azon a feltevésen alapultak, hogy valamennyi, I. r. vádlott cégei vagy érdekkörébe tartozó cégek által kiállított és XIII. r. és XXV. r. vádlottak cégei által befogadott számla fiktív volt, és nem volt mögötte valós gazdasági esemény. Ez azonban nem igaz. A szakértői vélemények sem tudták megállapítani, hogy mely számlák nem fogadhatóak el, és melyek igen. Mivel minden egyes számla vonatkozásában nem folyt le bizonyítási eljárás, ezért az elkövetési érték vonatkozásában sem lehet elfogadni a vádirat és az elsőfokú ítélet érték megállapításait. Kétséget kizáró objektív bizonyítottságról csak abban a körben lehet szó, ahol I. r. vádlotton kívüli vádlottak részéről beismerő vagy részbeni beismerő vallomások vannak. Így tehát elsődlegesen XIII. r. vádlott vonatkozásában azt kérte, hogy őt az általa elismert részen túli cselekmények vádja alól mentse fel az ítéletábra, másodlagosan az elsőfokú ítéletet vele szemben hagyja helyben. Harmadlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte. XXV. r. vádlott esetében elsődlegesen a felmentését kérte az ellene emelt vádak alól, másodlagosan vonatkozásában is az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

XXXIII. r. vádlott védelmében továbbra is a büntethetősége elévülésére hivatkozott, és az eljárás megszüntetését kérte.

XXIV., XXXI. és XXXII. r. vádlottak védője a „retrográd” és a „progresszív” joggyakorlatot elemezte. Álláspontja szerint a bíróság által elfogadott, I. r. vádlott által tett vallomás XXIV. r. vádlottra nézve kedvező. I. r. vádlott azt állította, hogy XXIV. r. vádlott részére a számlákat egy lista alapján állította ki, mely lista meglévő tollfelvásárlásokat sorolt fel. Homályban maradt az, hogy a XXIV. r. vádlott részére kiadott számlák fiktívek voltak-e, ugyanis a nyomozóhatóság eleve úgy rendelte ki a szakértőt, hogy közölte vele, hogy a vizsgálandó számlák fiktívek. Elmaradt a tollkereskedő terheltek egyéniesített vizsgálata. Nem meggyőző az elsőfokú bíróság megállapítása, mely szerint egyik számla sem alkalmas a könyvelésbe állításra és ÁFA visszaigénylésre, hiszen nem került megállapításra az a lényeges tény, hogy melyik számla takar valós gazdasági eseményt, melyik számla mögött nincs gazdasági esemény, továbbá, hogy melyik tartalmaz nagyobb értéket, mint a valós gazdasági esemény, és melyik számla az, amely rosszabb minőségű árut magasabb értékben tüntet fel. A XXIV. r. vádlott általi tollfelvásárlás megtörténte utal az is, hogy fény derült az eljárás során arra, hogy XXIV. r. vádlott továbbadta az általa felvásárolt tollakat, erre határozott tanúvallomások állnak rendelkezésre. Továbbra is hangoztatta álláspontját, mely szerint I. r. vádlott az eladók helyett jogszerűen is állíthatott ki számlákat meghatalmazás alapján. II. r. vádlott az általa felvásárolt tollak vonatkozásában felvásárlási jegyekkel honosította az árut. Hivatkozott az Európai Bíróság gyakorlatára, illetve az Európai Tanács irányelvére. E szerint vizsgálni kell a számla befogadó adóalany aktuális tudattartamát. Kifejtette, hogy a számla befogadók esetében sommás ítélettel került sor annak megállapítására, hogy adócsalásban vettek részt. Ez azonban a büntetőeljárásban nem fogadható el. Mindezek alapján XXIV. r., XXXI. r. és XXXII. r. vádlottak felmentését indítványozta, elsősorban bűncselekmény hiánya, másodsorban bizonyítottság hiánya miatt. Harmadlagos kérelme mindhárom vádlott vonatkozásában az első fokon kiszabott büntetés enyhítésére irányult.

XXIX. r. vádlott védője kifejtette, hogy álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróság álláspontja, mely szerint védencével szemben nincs helye az eljárás megszüntetésének. Ezen túl az eljárás felfüggesztését indítványozta, illetőleg azt, hogy az ítéletábra forduljon az Alkotmánybírósághoz a bűnügyi költség viselési szabályok alkotmányosságának felülvizsgálata végett.

XXVII. r. vádlott védője kifejtette, hogy a törvényszék nem oldotta fel a védenccé és I. r. vádlott vallomása közötti ellentétet, ezáltal védenccé tekintetében az ítélet megalapozatlan, nem történt meg kétséget kizáró módon bűnösségének bizonyítása. Ezért elsősorban XXVII. r. vádlott felmentését kérte. Másodlagosan enyhítő körülményként kérte figyelembe venni a jelentős időmúlást.

A nyilvános ülésen jelen volt vádlottak közül I. r. és XVIII. r. vádlottak megbánásukat hangoztatták. I. r. vádlott hozzátette, hogy szabadulása óta visszailleszkedett a társadalomba.

IX. r. vádlott a védője által elmondottakhoz csatlakozott.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján, a Be. 349. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában, teljes terjedelemben felülbírálta. A felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást igen nagy alapossággal, részletesen, a perrendi szabályok szerint folytatta le.

Nem észlelt az ítéletábra a Be. 373. § (1) bekezdés II. pontjában felsorolt olyan (un. abszolút) eljárási szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná, de egyéb, az ítélet megalapozottságát, és az eljárás törvényességét befolyásoló (Be. 375. § (1) bekezdés) eljárási szabálysértés sem valósult meg.

Helytálló érvekkel vetette el az elsőfokú bíróság a vád törvényességének hiányára hivatkozó védelmi érveléseket. Az e körben tett megállapításainak kiegészítését, ismétlését az ítéletábra nem tartja szükségesnek.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nagyrészt megalapozott, csak kisebb részben hiányos a Be. 351.§ (2) bekezdés b/ pontja alapján.

A részleges megalapozatlanság azonban a másodfokú eljárásban az iratok tartalma alapján orvosolható volt. Az ítéletábra a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében a következők szerint egészíti ki, illetve pontosítja.

1. Az egyes tényállási pontok esetében az adóbevallások postára adási ideje a következő volt:

- I. és I/A. tényállási pontok: 2001. április 20 - 2004. július 20.
- IV. tényállási pont: 2005. augusztus 22 - 2006. október 20.
- V. tényállási pont: 2007. május 20.
- VI. tényállási pont: 2005. október 20 - 2007. február 22.,
önellenőrzés ideje: 2008. január 31.
- VII. tényállási pont: 2005. október 20 - 2006. január 19.
önellenőrzés ideje: 2005. november 17., 2006. április 19.
- VIII. tényállási pont: 2004. április 20 - 2008. május 28.
- IX. tényállási pont: 2005. július 20 - 2006. október 20.
- X. tényállási pont: 2005. január 20 - 2006. november 20.
- XI. tényállási pont: 2004. május 20 - 2006. november 20.
önellenőrzés ideje: 2009. január 6.
- XII. tényállási pont: 2006. január 20 - 2007. április 19.
önellenőrzés ideje: 2007. július 26.
- XIII. és XIII/A. tényállási pontok: 2003. február 5 - 2005. január 20.
- XIV. és XIV/A. tényállási pontok: 2003. október 20 - 2006. október 20.
- XV. tényállási pont: 2005. február 14 - 2007. április 20.
önellenőrzés ideje: 2008. március 8.
- XVI. és XVI/A. tényállási pontok: 2004. április 20 - 2006. január 20.
- XVII. tényállási pont: 2004. május 20 - 2006. január 20.
önellenőrzés ideje: 2008. január 17.
- XVIII. tényállási pont: 2001. április 19 - 2003. július 21.

(Bt.)

- XVIII. és XVIII/A. tényállási pontok: 2003. július 21 - 2007. április 18.

(Kft.)

- XIX. és XIX/A. tényállási pontok: 2001. április 20 - 2007. április 20.

(Bt.)

- XIX. tényállási pont: 2006. április 20 - 2007. április 20.

(Kft.)

- XX. tényállási pont: 2004. április 20 - 2007. április 18.

önellenőrzés ideje: 2008. június 9.

- XXI. tényállási pont: 2004. július 21 - 2006. október 19.

- XXII. tényállási pont: 2005. január 19., 2005. április 20.

- XXIII. és XXIII/A. tényállási pontok: 2002. április 22 - 2006. február 15.

önellenőrzés ideje: 2006. március 8.

- XXVI. tényállási pont: 2001. október 20 - 2003. április 22.

- XXVII. tényállási pont: 2002. április 22 - 2004. január 20.

2. A XII. tényállási pontban az 51. oldal utolsó bekezdésében 2005. év III. negyedéve helyett a IV. negyedévet tünteti fel.

3. A XX. tényállási pontban a számlák befogadása 2004. március 5. napjától történt („napjáig” helyett).

4. A XXVII. tényállási pontban a 65. oldal első mondatában 2001. év helyett 2002. év szerepel.

Az adóbevallások postára adásának feltüntetése azért szükséges, mert ez a bűncselekmények elkövetési ideje, ennek elmaradása megalapozatlanságot eredményez. A dátumok forrása minden esetben a NAV által adott tájékoztatás volt.

Megjegyzendő, hogy a XXIV. és XXV. tényállási pontoknál a törvényszék szerepeltette ezen időpontokat a tényállásban.

A pontosítások nyilvánvaló leírási hibák korrigálását jelentették.

A kiegészítést és pontosítást követően a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált, és a Be. 352. § (2) bekezdése alapján ítéletét a másodfokú bíróság arra alapította.

A tényállás akkor megalapozott, ha a bíróság a törvényes vád elbírálása során a perrendi szabályok szerint lefolytatott bizonyítási eljárást követően a vád tárgyává tett eseményeket megalapozatlansági hibáktól mentesen rögzíti. Ilyen megalapozatlansági hiba nem tárható fel az ügyben. Az elsőfokú bíróság ugyanis valamennyi lényeges tényre alapos bizonyítást folytatott. A nem vitásan ellentétes

bizonyítási anyag alapján a büntetőjogi felelősség tekintetében lényeges tényeket hiánymentesen, az iratok tartalmának megfelelően rögzítette, s nem vétett hibát akkor sem, amikor a közvetett bizonyítás szabályait szem előtt tartva, egyes kétséget kizáróan bizonyított tényekből további tényekre vont következtetést.

A vádlottakra terhes tényállást megalapozó bizonyítékok megerősítik egymást, az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenysége mindenben megfelel a formál logika törvényszerűségeinek.

Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezések lényegében a bizonyítékok értékelésén keresztül támadják a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elvéből kifolyólag eredményre nem vezethetett (Be. 351-352. §). Kiemeli az ítélőtábla, hogy a hatályos perjogi rendszerben ténybírósnak egyértelműen az elsőfokú bíróság minősül. A másodfokú bíróságnak ugyan viszonylag széleskörű revíziós lehetőségei vannak, azonban a tényállás tekintetében a reformáció szűkebb körű. A tényállás módosítására csak megalapozatlanság esetén van lehetőség. Eltérő tényállás megállapítására (a vádlott javára) szintén csak akkor van mód, ha az első fokú ítélet megalapozatlansági hibában szenved. Minden más esetben, tehát ha az okszerűen mérlegelt tényállás megalapozott, a másodfokú bíróság nem mérlegelheti át a bizonyítékokat, és nem változtathat az elsőfokú bíróság által megállapított történeti tényálláson.

A Be. 351.§ (2) bekezdésében részletezett okok, köztük a felderítetlenség kizárólag akkor lenne megállapítható, ha az elsőfokú bíróság a Be. 75. § (1) bekezdés második mondatának rendelkezését megsértve, nem tisztázta volna alaposan a bizonyítás tárgyát. Akkor felderítetlen a tényállás, ha a bizonyítás anyaga nem teljes, mert a bíróság nem szerez be minden olyan bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas lehet. Ilyen felderítetlenségi ok jelen esetben nem állapítható meg, ám az sem, hogy a megállapított tényállás hiányos vagy ellentétes lenne az iratok tartalmával. Az ítélőtábla szerint az sem volt tetten érhető, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok közötti ellentmondásokat esetleg ne észlelte volna, vagy ne kívánta volna feloldani. Kétségtelen, hogy a tényállás alapos, és hiánytalan tisztázatlanságából eredő kötelezettség akár olyan eljárási szabálysértéssel is járhat, hogy a bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtet. Jelen ügyben a másodfokú bíróság ezt a szabálysértést sem észlelte. Az elsőfokú ítélet indokolásából ugyanis kiderül, hogy a megállapított tényállásban rögzített tényeket mely bizonyítékokra alapította. Az elsőfokú bíróság e tevékenysége a logika szabályainak megfelel, a bizonyítékokat közvetlenül észlelő és értékelő tevékenységét meggyőződése szerint végezte, igazodva a Be. 78. § (3) bekezdésében foglaltakhoz.

Részben a tényállás megállapításával, részben a cselekmények minősítésével kapcsolatosan hivatkozott XXV. r. illetve XXIV., XXXI. és XXXII. r. vádlottak védője. a 2006/112. EK. tanácsi irányelv szerinti joggyakorlatra. Az Európai Bíróság e tanácsi irányelvet figyelembe véve a C-80/11. és C-142/11. számú egyesített ügyekben, mely a Kft. valamint kontra NAV Dél-Dunántúli és Észak-alföldi Regionális Adó Főigazgatósága között folyamatban volt eljárásban született, kimondta a következőket. A tanácsi irányelvvel ellentétes az olyan nemzeti gyakorlat, amely szerint az adóhatóság megtagadja az adóalany által fizetendő hozzáadott értékadó összegéből a számára teljesített szolgáltatások után előzetesen felszámított adó összegének levonását amiatt, hogy az e szolgáltatásokra vonatkozó számla kibocsátója, vagy annak valamely alvállalkozója szabálytalanságot követett el anélkül, hogy az adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítaná azt, hogy az érintett adóalany tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel az említett számla kibocsátó, vagy a szolgáltatói láncban korábban közreműködő gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban vesz részt. Ellentétes a gyakorlattal az is, hogy az adóhatóság megtagadja a levonási jogot azzal az indokkal, hogy az adóalany nem győződött meg arról, hogy a levonási joga gyakorlásának alapjául szolgáló

termékekre vonatkozó számlakibocsátója adóalanynak minősül-e, rendelkezik-e a szóban fogó termékkel, és képes-e azok szállítására, illetve, hogy hozzáadott értékadó bevallási és fizetési kötelezettségének eleget tesz-e. Ez azzal az indokkal sem tagadható meg, hogy az említett számlán kívül nem rendelkezik más olyan irattal, amely bizonyítaná az említett körülmények fennállását. Jóllehet, hogy a levonási jog gyakorlása vonatkozásában előírt valamennyi tartalmi és formai követelmény teljesült, és az adóalanynak nem volt tudomása az említett számlakibocsátó érdekkörében elkövetett szabálytalanságra vagy csalásra utaló körülményekről. Hivatkozott tovább a Kúria Kfv.I.35009/2012/6.számú ítéletére. Ebben a Kúria rámutatott, hogy az adóhatóság általános jelleggel nem követelheti meg az áfa-levonás jogát gyakorolni kívánó adóalanytól, hogy ellenőrizze, vajon a korábban teljesített ügyletekkel kapcsolatban nem történt-e szabálytalanság vagy csalás, hogy az áfa bevallási és fizetési kötelezettségének a számlakibocsátó eleget tesz-e, vagy e vonatkozásban rendelkezzen bármiféle irattal. Kiemelte, hogy azon gazdasági szereplőknek, akik minden, tőlük ésszerűen elvárható intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy ügyleteik ne valósítsanak meg akár áfa, akár más adó tekintetében elkövetett adókijátszást, annak kockázata nélkül kell, hogy bízzanak ezen ügyletek jogszerűségében, hogy elveszítik az előzetesen felszámított áfa-levonáshoz való jogukat. Az Európai Bíróság rámutatott arra is, hogy az adóhivatali gyakorlat annak ellenére kételyeket fogalmazott meg a számlák hitelességét illetően, hogy a számlák alakilag szabályosak voltak, a számlakibocsátók volt ügyvezetője megtalálható volt és nyilatkozatot is tett, elismerte a felperessel fennállt gazdasági kapcsolatát, kereskedelmi partneri viszonyát. Az Európai Unió Bíróságának ítéletei megerősítik az adóhatóság objektív alapú bizonyítási kötelezettségét, a számlák hiteltelenségét jelen ügyben neki kellett bizonyítania, melynek nem tudott eleget tenni és ezen ellenőrzési feladatát nem háríthatja át a gazdaság szereplőire.

A védők által idézett, az áfa levonási jogosultság tudattartalmának vizsgálatára vonatkozó európai tanácsi, európai bírósági illetve kúriai határozatokkal és irányelvekkel kapcsolatosan az ítélőtábla elsődlegesen arra utal, hogy a Btk.4.§-ának (1) bekezdése szerint „Bűncselekmény az a szándékosan vagy - ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli - gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli. Ebből következően tehát csak a szándékosan illetve vagy gondatlanságból elkövetett cselekmény lehet bűncselekmény. A XXIV., XXV., XIII. r., XXXI., és XXXII. r. vádlottak terhére jelen esetben megállapított adócsalási cselekmény pedig csak szándékosan követhető el. Mindebből természetes módon következik, hogy a bíróságnak vizsgálnia kell, de a felhívott irányelvek és határozatok megszületése előtt is vizsgálnia kellett az áfa-levonási jogot gyakorló vádlottak aktuális tudattartamát, így azt is, hogy a számlák felhasználásakor tudatuk átfogta-e azt, hogy a számlák fiktívek, melyeket adóbevallásuk alapjául nem tehetnének. Ily módon pedig megállapítható, hogy az Európai Tanácsi Irányelve, európai bírósági illetve kúriai határozat a büntető ügyekben eljáró bíróság ez irányú gyakorlatában semmilyen változást nem hozott, és nem hozhat. Az elsőfokú bíróság jelen ügyben is körültekintően vizsgálta, hogy a vádlottak által befogadott és adóbevallásuk alapjául felhasznált számlák valójában fiktívnek minősülnek-e, és helytálló indokkal állapította meg, elsősorban I. r. vádlott vallomására alapozva azok tartalmi valótlanágát valamint a terheltek ezzel kapcsolatos tudattartalmát.

A toll szállítások részbeni teljesülésével kapcsolatban előadott védői érvelések tekintetében az ítélőtábla kiemeli, hogy I. r. vádlott vallomásában nem az szerepel, hogy a XIII. r. vádlott által elismert, teljesen fiktív 40% körüli számlák mellett az ő általa ténylegesen szállított tollmennyiségről adott számlát. Azt vallotta, hogy olyan tollmennyiség után is állított ki számlát, melyet XIII. r. vádlott saját beszállítói körétől vásárolt.

Ugyanez vonatkozik XXV.r., XXIV., XXXI. és XXXII.r. vádlottakra is.

I. r. vádlott bíróság által elfogadott vallomásában nem szerepel olyan, hogy a saját cégei ténylegesen szállítottak tollat a megjelölt vádlottaknak. Ő kizárólagosan a számlák kiállítását és vádlott társai részére való átadását végezte.

XXVII. r. vádlottnak a bűncselekmények elkövetésében betöltött szerepével kapcsolatosan is I. r. vádlott beismerő és az említett vádlott társát is terhelő vallomására támaszkodott az elsőfokú bíróság.

Nem került meg sem a vádlottak vallomásai közötti, sem pedig I. r. vádlott nyilatkozatai közötti ellentéteket. Logikus magyarázatát adta annak, hogy miért I. r. vádlott XXVII. r. vádlottat terhelő vallomását fogadta el e körben, melyet XXVIII. r. vádlott beismerő vallomása is alátámasztott.

XXIX. r. vádlott védője már az elsőfokú eljárásban azt az álláspontot képviselte, hogy az elkövetés idején hatályban volt 1978. évi IV. törvény 310. § (6) bekezdése folytán védencével szemben lehetőség nyílik az eljárás megszüntetésére, mivel ő a vádirat benyújtásáig az adótartozást kiegyenlítette. Az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy ez a lehetőség kizárólag a 310. § (1) bekezdése szerinti adócsalás vétségének az elkövetőjével szemben biztosított büntetlenséget. A XXIX. r. vádlottal szemben az 1978. évi IV. törvény alkalmazása esetén megállapítandó csalás büntetése nem.

XXIX. r. vádlott védője a másodfokú eljárásban előadott védőbeszédében továbbra is fenntartotta azt az álláspontját, hogy a törvényszék megítélésével szemben a büntethetőséget kizáró ok nem csak a 310. § (1) bekezdésében írt vétségre vonatkozik. Álláspontja szerint ugyanis az (1) bekezdésben határozza meg a törvény a bűncselekményt, és a „meghatározott” bűncselekmény alatt annak alapesetét, illetve minősített eseteit is érteni kell. A törvényszék által alkalmazott megszorító értelmezés téves, amely összekeveri a bűncselekmény meghatározását annak minősítésével. Mind nyelvi, mind pedig jogi értelmezés szerint is kiterjed a (2), (3) és (4) bekezdésekben írt bűncselekményekre is a (6) bekezdés hatálya. Kétes jogértelmezés esetén mindig a terhelt számára kedvezőbb értelmezésből kell kiindulni. Elutasította a töretlen bírói gyakorlatra való hivatkozást, hiszen jogrendszerünk nem a precedens jogra épül. Ha egy bírói gyakorlat hibásnak bizonyul, úgy azt a jogalkalmazás áttöri.

E jogértelmezésbeli eltérés vonatkozásában az ítéletábra a törvényszék által elfoglalt álláspontot tartotta helyesnek. A jogalkotó ilyen irányú szándékát teljes mértékben megerősíti az 1999. évi CXX. törvény indokolása. E törvény a büntető jogszabályokat módosította. A 21. § (4) bekezdéséhez fűzött indokolás szerint a „A Btk. 310. §-ának új (6) bekezdése jogpolitikai szempontból indokolt rendelkezést tartalmaz. Az adó-, társadalombiztosítási csalásnak az (1) bekezdésben meghatározott vétsége elkövetője a büntethetőségének megszüntetését állapítja meg.” Ez tehát, megerősítve a törvényszék által felvázolt jogalkalmazói gyakorlatot, egyértelmű eligazítást ad a jogalkotó szándéka tekintetében, mely szerint csak és kizárólag a vétségi alakzat elkövetőjének kívánt büntethetőséget megszüntető lehetőséget biztosítani.

Ugyanezen tárgykörben maradva fejtette ki a védő, hogy a XXIX. r. vádlott terhére megállapított ugyanolyan tényállás esetén szemben nem került sor vádemelésre, miután megfizette az adóhiányt. Az egyetlen különbség az volt, hogy míg saját védencének ő maga tanácsolta ezt, addig a nyomozóhatóság tagjának felhívására tette ezt meg, mégpedig mintegy 2,5 millió forint összegben. Márpedig elfogadhatatlan az, hogy kétféle jogértelmezést alkalmazzanak a hatóságok ugyanazon ügyben, ugyanolyan cselekmény vonatkozásában. Nem lehetséges az, hogy a rendőr által képviselt álláspontot el kell fogadni, a védő által képviseltet pedig nem. A jogállami követelményekkel nem fér össze az a válogatási módszer, hogy a jogszabályt a védő vagy a rendőr értelmezte-e. Látszólag egyszerű „menekülési útvonalnak” tűnhet az, hogy a bíróság kötve van a vádhoz, csak azzal

foglalkozhat, amit a vád képvisel. Ez azonban inkább kifogás keresés jellegű megközelítés, hiszen teret adhat a vádhatóság önkényes fellépésének. A bíróság azonban nem hunyhat szemet olyan bűncselekmények felett, amelyek hivatalos eljárása során, hivatalos minőségében tudomására jutnak. Logikailag tehát az következik, hogy vagy védence büntetőjogi felelőssége sem állapítható meg, vagy pedig is bűnös, és vele szemben is alkalmazni kell a büntetőjog szigorát. Ellenkező esetben ugyanis sérül a törvény előtti egyenlőség elve és a diszkrimináció tilalma. Ezen eltérés magyarázata nélkül sérül a bíróság indokolási kötelezettsége, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapvető jog, és el kell tűrnünk azt, hogy az ügyészség diktál a bíróságnak, és a bíróság jogkörét elvonja.

Ezzel kapcsolatosan az ítéletábra rámutat, hogy a bíróságnak nem feladata, és nincs arra lehetősége, hogy olyan személy büntetőjogi felelősségéről döntsön vagy akár csak arról állást foglaljon, aki ellen nem emeltek vádat. Erre a bíróságnak semmilyen kötelessége, de lehetősége sincs.

Az 1973. évi I. törvényben szabályozott büntetőeljárás során a 171. § (2) bekezdése alapján lehetősége volt a bíróságnak felhívni az ügyész figyelmét arra, hogy az ügy adatai a vád tárgyává tett cselekménnyel szorosan összefüggő bűncselekmény miatt más személlyel szemben is vádemelésre adnak alapot. A jelenleg hatályban lévő 1998. évi XIX. törvény azonban már oly mértékben elkülöníti a büntetőeljárás során a különböző hatóságokra háruló feladatokat, hogy erre nem ad lehetőséget.

XXXIII. r. vádlott védőjének álláspontja szerint a védence terhére rótt bűncselekmény elévült. E körben az elsőfokú eljárásban előterjesztett írásbeli védekezésére, valamint a vádbeszédében foglaltakra utalt. Mivel XXXIII. r. vádlott a vádirat szerint a terhére rótt cselekményt 2001. III. negyedévtől 2003. I. negyedévig követte el, a könyvelésébe ezen időszak alatt állította be a vádiratban szereplő számlákat, az elkövetési idő, azaz az elévülési idő kezdő napja 2003. március 31-e. Mivel az 1978. évi IV. tv. 310. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő bűncselekmény büntetési tétele 1-5 évig terjed, a cselekmény vonatkozásában az elévülés 2008. március 31. napján következett be. Az elévülést megszakító hatósági cselekmény nem volt, mivel XXXIII. r. vádlott első gyanúsítottkénti kihallgatására és az alapos gyanú közlésére 2009. május 14. napján került sor.

Az elévülés szempontjából a következő időpontoknak van jelentősége.

A vád tárgyává tett áfa vonatkozásában az első bevallás 2001. október 20-án, az utolsó 2003. április 22-én került postázásra. Ez utóbbi az elévülés kezdő időpontja.

XXXIII. r. vádlottal szemben jelen ügyben a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség B.701/2009/7-I. sz. alatt emelt vádat, 2009. július 16. napján. A vádirat alapján a Hajdú-Bihar Megyei Bíróságon, 6.B.433/2009. sz. alatt indult büntetőeljárás, melyet a bíróság később jelen üggyhez egyesített. A nyomozás során gyanúsítottkénti kihallgatására - amint arra a védője is rámutatott - 2009. május 14. napján került sor.

Az ügyben a nyomozást 2006. március 30. napján rendelte el a Nemzeti Nyomozó Iroda az 1978. évi IV. tv. 318. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés szerint minősülő csalás büntetése miatt, ismeretlen tettes ellen.

A nyomozás elrendelésének alapjául szolgáló feljelentést az APEH Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságának Igazgatója tette 2006. március 27. napján. A feljelentésben a Bt. által az ÁFA bevallásaiban szerepeltetett Kft és az Bt. által kibocsátott számlák szerepelnek, ezen túl a Kft. által kifizetett készpénzfizetési számlák, mint amelyet a Bt. szintén szerepeltetett az ÁFA bevallásában. A cselekmények 2001-2002. és 2003 évben történtek. Ebből tehát megállapítható, hogy sem

XXXIII. r. vádlott, sem pedig cége, a Kft nem szerepelt, semmilyen utalás arra nem történt a feljelentésben, hogy a Bt. és a Bt. számlákat állított volna ki a Kft részére, vagy, hogy XXXIII. r. vádlott ezeket a számlákat az Áfa bevallásában szerepeltette volna.

A törvényszék rámutatott (elsőfokú ítélet 116. oldal), hogy a jelen ügyben tett feljelentések közül a legkorábbi, 2006. március 30-án érkezett a nyomozóhatósághoz és még aznap sor került a nyomozás elrendelésére is.

Ez a 63015-995/2006. ügyszámú nyomozást elrendelő határozat volt, mely nyomozást követően később B.206/2009. sz. alatt indult büntetőeljárás a Hajdú-Bihar Megyei Bíróságon. A törvényszék álláspontja szerint ez a nyomozást elrendelő határozat XXXIII. r. vádlott vonatkozásában megszakította az elévülést.

Az 1978. évi IV. törvény 35. § (1) bekezdése szerint az elévülést félbeszakítja a büntető ügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárás cselekménye. A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik. Az elévülést tehát a hatóság olyan eljárási cselekménye szakítja félbe, amely az elkövető ellen irányul, és az adott bűncselekménnyel kapcsolatos. Ez nem jelenti azt, hogy az elkövető személye feltétlenül ismert; az ismeretlen tettes elleni nyomozás is félbeszakíthatja az elévülést. A bűncselekmény elévülését csak azok, az ügy előbbre vitelét célzó, tehát érdemi eljárási cselekmények szakítják félbe, amelyek ténybeli alapja azonos az utóbb vád tárgyává tett cselekmény ténybeli alapjával, illetve amelyek meghatározott személy ellen a fentebb említett tények bekövetkezésében, előidézésében játszott szerepének tisztázására irányulnak. E feltételek együttes teljesülése esetén az elévülés attól függetlenül félbeszakad, hogy a büntetőeljárás megindítására a későbbi vádlott, ismeretlen személy vagy más ismert személy ellen került-e sor, illetve, hogy a vádlottal szemben a bűncselekmény megalapozott gyanújának közlése, gyanúsítottkénti kihallgatása megtörtént-e.

A törvény szerint az elkövető az, aki a bűncselekménynek a Btk. általános és különös részében meghatározott törvényi tényállását megvalósítja. Tapasztalati tény, hogy van olyan elkövető, akinek kilétét nem lehet felderíteni, ezért soha nem lesz belőle terhelt, de olyan is, amikor a terhelt nem elkövetője a terhére rótt bűncselekménynek. A terhelt az, akit bűncselekmény alapos gyanúja terhel, és emiatt büntetőeljárást folytatnak ellene. Ebből következően az elkövető és a terhelt nem azonos fogalmak, nem fedik egymást (Legf. Bír. Bfv.II.1.103/2009/5. szám). Az elkövető anyagi jogi, a terhelt (gyanúsított, vádlott, elítélt) eljárásjogi fogalom. Utóbbi rendeltetése az eljárási joggyakorlással veszi kezdetét, és ismert kilétű személyt takar. Ezzel szemben az elkövető fogalma átfogja mind az ismeretlen, mind pedig az ismert kilétű személyt, mert rendeltetése a büntető igény érvényesítésével függ össze. Az elévülés attól függetlenül kezdetét veszi, hogy indul-e, és ha igen, mikor büntetőeljárás, viszont azt a büntetőeljárás cselekmény attól függetlenül félbeszakítja, hogy ismert vagy ismeretlen kilétű személy (mint elkövető) ellen irányul-e.

Az elkövető kilétének ismerete nem feltétele, hanem legfeljebb célja a nyomozás elrendelésének. A Be. 164. § (2) bekezdése alapján ugyanis a nyomozás feladata - egyebek mellett - az elkövető személyének felderítése. Az elkövető személyének ismeretlensége nem azt jelenti, hogy az elkövető ne lenne konkrét személy, hanem csupán azt, hogy kiléte a nyomozó hatóság előtt még nem ismert. Ennélfogva, amikor ismeretlen személy esetében elrendelik a nyomozást, akkor az valójában nem csak tárgyi, hanem alanyi szempontból is meghatározott, szükségképpen mindig valaki ellen, az elkövető ellen történik. Átala nem csupán önmagában a tett, hanem elkövetője is üldözötté válik. Az elévülést akkor is félbeszakítják a nyomozó hatóság intézkedései, ha csupán egy ismeretlen tettes felkutatása érdekében foganatosította a hatóság a büntetőeljárás cselekményét. Mindaddig, amíg nem körvonalazódott az egyes terheltek elkövetési magatartása, a nyomozás nyilvánvalóan

valamennyiük ellen folyt, függetlenül attól, hogy a többes elkövetésről a hatóságnak nem volt tudomása (Legf. Bír. Bfv.I.397/2007/5. szám).

Büntetőeljárás az olyan cselekmény, mely a Be.-ben kifejezetten szabályozott, illetve elvégzésére a Be. szabályai adnak felhatalmazást, teljesítése a büntetőeljárás érdekében áll.

A nyomozás elrendelése büntetőeljárás cselekmény, a büntetőeljárás megindítását, ekként annak előbbre vitelét szolgálja. Nem kötelessége a nyomozó hatóságnak a nyomozás elrendelésekor megjelölnie név szerint a lehetséges gyanúba került személyeket, továbbá a cselekmények helyes és hiánytalan minősítése sem kötelessége, mert a feljegyzésnek csak az eljárás szempontjából leglényegesebb tényekre kell szorítkoznia. A nyomozás elrendelése a törvény szerint a feljelentést tartalmazó iraton is feljegyezhető. Irreleváns, ha a későbbi vádlottakat a nyomozás elrendelése során nem nevezték meg, valamint az is, ha valamelyik bűncselekményt a nyomozási iratokban nem említették meg. Az elévülés szempontjából jelentősége van annak, hogy a nyomozás elrendelése a sértett feljelentése tárgyában történt-e. A feljelentés elkövetési időre és helyre konkretizált tartalmához igazodó nyomozás elrendelése kiterjed a feljelentés tárgyát képező cselekmények ténybeliségére.

Nincs jelentősége az elévülés szempontjából annak sem, hogy a gyanúsításban a cselekményt miként minősítették. Az elévülést a törvényi követelményeknek maradéktalanul megfelelő eljárási cselekmények minden alkalommal félbeszakítják (Legf. Bír. Bfv.II.129/2011/5. szám).

A nyomozás elrendelésekor, különösen a nehéz jogi megítélésű, kiterjedt tényállású vagyron elleni ügyekben még nem lehet megállapítani, hogy az esetenként évekig tartó nyomozási cselekmények során mely bűncselekményekre nézve merül fel olyan alapos gyanú, ami a gyanúsítottkénti kihallgatást indokolja. Az elévüléssel kapcsolatos bírósági vizsgálat tehát nem irányulhat arra, hogy a nyomozás elrendelésekor a feljegyzésben szerepeltek-e az összes bűncselekménnyel kapcsolatos tényállási elemek, hanem csupán azt vizsgálhatja, hogy a teljes körűen befogadott feljelentésben, illetőleg a feljelentés kiegészítésében, amely eredményre vezetett, ezek az adatok szerepeltek-e (Fővárosi Ítéltábla, Bf. 3. 121/2011/11. szám).

Az ítéltábla mindezek alapján vizsgálta, hogy történt-e a vádemelést megelőzően az elévülést félbeszakító eljárási cselekmény.

Ilyen eljárási cselekményként vizsgálta a nyomozás elrendelését és a gyanúsítás közlését.

E tények alapján nem kétséges, hogy XXXIII. r. vádlott cselekvőse a vád tárgyává tett adócsalás, csalás és magánokirat-hamisítás tekintetében összefügg a I. r. vádlott illetve cégei vonatkozásában megvalósult bűncselekményekkel, melyek miatt a nyomozás elrendelésére sor került.

E kérdéskörben az ítéltábla a törvényszék által elfoglalt álláspontot osztotta. Igaz ugyan, hogy az elévülési időn belül konkrétan megnevezve XXXIII. r. vádlottal, illetve a cégével szemben nem indult eljárás. Azonban a I. r. vádlottal szemben, illetve a cégei által kibocsátott valótlan tartalmú számlák miatt indult nyomozás célja az is volt, hogy felderítse, mely cégek részére állított ki I. r. vádlott valótlan tartalmú számlákat. E nyomozás eredményeként jutott el a hatóság XXXIII. r. vádlotthoz, illetve cégéhez is.

Helytállóan ismerte fel a törvényszék, hogy az elbíráláskor hatályban lévő büntetőtörvény nem eredményezne enyhébb megítélést a vádlottak többsége vonatkozásában, mint a cselekmények elkövetésekor hatályban volt 1978.évi IV. tv. Elsősorban az üzletszerűség megállapításának esetén alkalmazandó súlyosabb büntetési tételkeretek miatt. Helyesen mutatott rá a fellebbviteli főügyészség arra, hogy XVIII. r. vádlott 2007-ben befejeződött 3.635.000 forint visszaigénnyel

járó, korábban jelentős, ma nagyobb kárt okozó üzletszerű tettesi cselekménye a jelenlegi törvény szerint, csak 1-5 évig terjedő büntetési tétellel fenyegetett, míg a korábbi büntetőtörvény 2-8 évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni. Ezért e vádlott cselekményei a 2012.évi C. tv. Btk. 396.§ (3) bekezdésének b) pontja szerint folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás büntettének és a 345.§-a szerint hamis magánokirat-felhasználása vétségének minősülnek.

XXXI. r. vádlott 2001. I. negyedévére nézve elkövetett, 2001. április 20-án befejezett cselekménye 5.055.000 Ft kárt és 2.861.000 forint adóhiányt okozott, így a költségvetést összesen 8.916.000 forinttal károsította. Ez a jelenleg hatályban lévő Btk szerint a Btk. 396. § (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő 1-5 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett jelentős vagyon hátrányt okozó költségvetési csalás büntette. Az új büntetőtörvény enyhébb voltát a bűnhalmazatban lévő cselekmények számának csökkenése, jelenleg annak megszűnése eredményezi az 1978.évi IV.tv. 310.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés szerint minősülő és büntetendő adócsalás büntetével, és az ugyan ezen törvény 318.§ (1) bekezdés és (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő jelentős kárt okozó csalás büntetével szemben.

Mindezekre tekintettel az ítélőtábla XVIII. r. és XXXI. r. vádlottakkal szemben az elbíráláskor hatályos Btk-t alkalmazta.

A bűncselekmények minősítése körében jelentőséggel bír, hogy az ügyészség eredetileg úgy emelt vádat, hogy a I. r. és II. r. vádlottak által kiállított valótlan tartalmú számlák teljes ÁFA tartalmára nézve a befizetendő adó jogosulatlan csökkentésének megállapítását indítványozta. A lefolytatott bizonyítási eljárást, az adószakértői vélemények megismerését követően azonban több tényállási pontnál módosította magát a tényállást oly módon, hogy az ÁFA tartalom egy részét jogosulatlan visszaigénylésként, illetve jogosulatlan levonásba helyezésként jelölte meg. Ennek következtében nemcsak adócsalásban, hanem csalásban is indítványozta az egyes tényállási pontokhoz köthető vádlottak bűnösségének megállapítását.

A törvényszék a vádmódosításokat minden érintett vádpontban követve, a tényállást úgy állapította meg, hogy a valótlan tartalommal kiállított számlák ÁFA tartalmát megbontotta a befizetendő adó jogosulatlan csökkentése, illetve a jogosulatlan visszaigénylés és jogosulatlan levonásba helyezés tekintetében. A legtöbb tényállási pont esetében ennek jogi konzekvenciáját is levonta és a számlákat felhasználó vádlottak bűnösségét tettesként, a számlákat kiállító I. r., illetve II. r. vádlottak bűnösségét pedig bűnsegédként megállapította nemcsak adócsalásban, hanem csalásban is. Azonban ezt a jogi következtetést nem minden tényállási pont tekintetében tette meg, továbbá nem volt e tekintetben következetes I. r., illetve II. r. vádlottak esetében.

Az ítélet XIV. tényállási pontjában I. r. és II. r. vádlott részéről tényállásként adócsalási és csalási cselekmény is megállapításra került. XX. r. vádlott a befizetendő adóját 6.083.000 forint összeggel csökkentette és 296.000 forintot jogosulatlanul visszaigényelt.

A bíróság a módosított vád tényállásának megfelelően állapította meg a tényállást, illetve I. r. vádlott esetében az adócsalási, illetve a csalási bűncselekményeket is - azzal, hogy az adócsalási cselekményt összevonta esetében a XIV/A. tényállási pontban írt cselekménnyel. II. r. vádlottnál viszont a csalást nem állapította meg.

Az ítélet XVI. és XVI/A. tényállási pontja összefügg. Mindkettő esetében a Bt. részére történt I. r., illetve II. r. vádlottak részéről a hamis számlák szolgáltatása, mely Bt-t XXII. r. vádlott képviselte. Mind a vádiratban, mind pedig a megállapított tényállásban az szerepel, hogy a I. r. vádlott által, II. r. vádlott tudtával és közreműködésével kiállított valótlan tartalmú számlák segítségével XXII. r. vádlott az adófizetési kötelezettségét csökkentette, mégpedig 2.342.400 forinttal. A törvényszék ítéletében ez alapján bűnösnek mondta ki I. r. vádlottat 1 rendbeli az 1978. évi IV. törvény 310. § (3)

bekezdésében meghatározott adócsalás büntetében, valamint 1 rendbeli magánokirat hamisítás vétségében. bűnösségét azonban csak magánokirat-hamisítás vétségében állapította meg.

XXIV. r. vádlotthoz az ítéletben XVIII. és XVIII/A. számmal jelölt tényállási pontok kötődnek. A XVIII. tényállási pont szerint I. r. és II. r. vádlott állítottak ki valótlan tartalmú számlákat a XXIV. r. vádlott által képviselt Kft. és az ugyan e vádlott által képviselt Bt. részére. Mind a Kft. esetében, mind pedig a Bt. esetében a valótlan tartalmú számlák alapján jogosulatlan levonás és adó visszaigénylés is történt. Így mind I. r., mind pedig II. r. vádlott esetén 2 rendbeli adócsalás és 2 rendbeli csalás állapítandó meg. Ez igazodna XXIV. r. vádlottal szemben megállapítottakhoz, ugyanis ő 2 rendbeli adócsalás büntetében és 2 rendbeli csalás büntetében bűnös, a 2 rendbeli magánokirat-hamisítás vétsége mellett. Azonban a I. r. vádlott esetében csak 1 rendbeli az 1978. évi IV. törvény 318. § (6) bekezdése szerint minősülő csalást állapított meg a törvényszék e vádpontok vonatkozásában. II. r. vádlott esetében pedig csak 1 rendbeli az 1978. évi IV. törvény 310. § (3) bekezdése szerint minősülő adócsalást állapított meg a 2 rendbeli csalás mellett. Mindezen az sem változtat, hogy a XVIII/A. tényállás szerint I. r. vádlott folytatta a hasonló jellegű tevékenységet XXIV. r. vádlottal együtt, mivel ezt folytatólagos egységbe foglalta a törvényszék.

Az ítélet XIX. tényállási pontjának alapjául a B.701/2009/7-I. számú vádirat I. pontja, a XIX/a. tényállási pont alapjául pedig a B.1871/2007/47-I. számú vádirat XIX. pontja szolgál.

Az e két pontban írt cselekmények a XXV. r. vádlott által működtetett Bt.-vel kapcsolatos számlázások, azonban a két tényállási pontban írt cselekmények viszonylag távoli elkövetési ideje miatt azokat nem foglalta a folytatólagosság egységébe a törvényszék, hanem külön-külön bírálta el.

A XIX. tényállási pontban az került megállapításra, hogy I. r. és II. r. vádlottak számláztak XXV. r. vádlott részére nem teljesített termékértékesítéseket. XXV. r. vádlott ezen számlák felhasználásával egyrészt ÁFA-t helyezett jogosulatlanul levonásba, illetve jogosulatlanul vissza is igényelt ÁFA-t. Ezek alapján I. r. és II. r. vádlottat is az 1978. évi IV. törvény 310. § (4) bekezdése szerint minősülő adócsalás büntetében mondta ki bűnösnek, mint bűnsegédek, ugyanakkor I. r. vádlottat az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés szerint minősülő bűnsegédként elkövetett csalás vétségében, II. r. vádlottat viszont a (4) bekezdés szerint minősülő csalás büntetében mondta ki bűnösnek.

Az, hogy adócsalásnak és csalásnak is minősítette I. r. és II. r. vádlottak cselekményét a törvényszék, igazodik ahhoz, hogy XXV. r. vádlott e tényállási pontban írt cselekményét is adócsalás büntetének és csalás büntetének is minősítette.

A XIX/A. tényállási pontban szintén szerepel jogosulatlanul levonásba helyezett ÁFA, illetve jogosulatlanul visszaigényelt ÁFA a Bt.esetében, melyhez I. r. és II. r. vádlottak szándékosan segítséget nyújtottak. E tényállási pont kapcsán is megállapította a törvényszék XXV. r. vádlott bűnösségét, mind adócsalás büntetében, mind pedig csalás büntetében. Ugyanakkor, míg ehhez igazodva I. r. vádlott bűnösségét is mindkét bűncselekményben megállapította, II. r. vádlottét csak az adócsalás büntetében.

E tényállási pontban azonban ezen túl az is megállapítható, hogy az adócsalási cselekmény a Kft. vonatkozásában is megvalósult. Ezért I. r., II. r. és XXV. r. vádlottak bűnössége e vádpontot tekintve további folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében állapítandó meg, mely az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (4) bekezdés szerint minősül.

A XXII. tényállási pontban rögzített cselekvőség alapján a törvényszék XXIX. r. vádlott bűnösségét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott, és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntetében mondta ki, mivel vele szemben az elbíráláskor hatályos büntető

jogszabályt alkalmazta. I. r. vádlottal szemben viszont az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvényt alkalmazta. E vádlott bűnösségét e tényállás kapcsán az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdés szerint minősülő bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetében mondta ki. Tekintettel azonban arra, hogy az ÁFA befizetési kötelezettség csökkentésén túl jogosulatlan átvihető követelés feltüntetése is történt XXIX. r. vádlott részéről, I. r. vádlott cselekménye megvalósította az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésében meghatározott és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett csalás büntetét is. XXIX. r. vádlott esetében a levonásba helyezett, illetőleg a jogosulatlanul átvitt összeg is benne foglaltatik a költségvetési csalás büntetében.

Az ítélet tényállásának XXIII. és XXIII/A. pontja foglalkozik XXX. r. valamint I. r., illetve II. r. vádlottak kapcsolatával. A XXIII. tényállási pontban írtak szerint a XXX. r. vádlott által felhasznált számlákat valótlan tartalommal állította ki I. r. vádlott, II. r. vádlott beleegyezésével. E számlák alapján XXX. r. vádlott jogosulatlanul levonásba helyezett 2002-2003 években 19.690.000 forint ÁFA-t, mely adóhiány, és jogosulatlanul visszaigényelt 432.000 forint ÁFA-t, mely az állami költségvetést ért kár.

A XXIII/A. tényállási pontban csak I. r. vádlott szerepel, mint számla kibocsátó. E tényállási pontban írt cselekmény folytatólagos egységet képez a XXIII. tényállási pontban írt cselekménnyel.

A törvényszék ennek alapján XXX. r. vádlott bűnösségét megállapította folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében, folytatólagosan elkövetett csalás büntetében és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében, csakúgy, mint I. r. vádlottét, bűnsegédként.

II. r. vádlott bűnösségét azonban csak adócsalásban állapította meg bűnsegédként, csalásban nem. Az adócsalás vonatkozásában is megjegyzendő, hogy az ítélet indokolásában szereplő összegzésben a 8 rendbeli az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (3) bekezdés szerint minősülő és büntetendő az adóbevétel jelentős mértékben csökkentő bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetébe tartozik a XXIII. pont is.

II. r. vádlott esetében a cselekményt magánokirat-hamisítás vétségének sem minősítette.

A XXVI. tényállási pontban is együtt szerepelnek I. r. és II. r. vádlottak, mint bűnsegédek. Az e tényállási pontban írt cselekményt a törvényszék I. r. vádlott vonatkozásában az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) és (3) bekezdése szerint minősülő bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetének és a 318. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (2) bekezdés szerint minősülő csalás vétségének minősítette a magánokirat-hamisítás vétsége mellett. Ugyanakkor II. r. vádlott vonatkozásában ezt a cselekményt nem minősítette csalás vétségként is.

Mindezek alapján az ítélőtábla I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki további folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetében (1978. évi IV. tv. 310. § (1) bekezdés és (4) bekezdés) - (XIX/A. tp.) és bűnsegédként elkövetett csalás büntetében (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - (XXII. tp.).

II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki további 2 rb. folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetében (1978. évi IV. tv. 310. § (4) bekezdés) - (XVIII., XIX/A. tp.), bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetében (1978. évi IV. tv. 310. § (3) bekezdés) - (XVI., tp.), folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás büntetében (1978. évi IV. tv. 318. § (2) bekezdés c) pont, (4) bekezdés b) pont) - (XIX/A. tp.), 2 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntetében (1978. évi IV. tv. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - (XIV., XXIII. tp.), bűnsegédként elkövetett csalás vétségében (1978. évi IV. tv. 318. § (2) - (XXVI. tp.) és bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. tv. 276. §) - (XXIII. tp.).

Mindezekon túl az ítéletábra - a fellebbviteli főügyészség indítványával egyetértve - további minősítésbeli változtatásokat is eszközölt a következők szerint. A Kúria 39/2007. BK véleményét és a 2/2013. BK véleményét is figyelembe véve a 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés 8. pontja szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. A BK vélemény III. pontja jellegükben hasonlóknak tekinti a következő bűncselekményeket is: csalás (Btk. 373. §), gazdasági csalás (Btk. 374. §), információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás (Btk. 375. §), társadalombiztosítási, szociális vagy más jóléti juttatással visszaélés (Btk. 395. §) és költségvetési csalás (Btk. 396. §). A BK vélemény hasonlóan értelmezendő az 1978. évi IV. törvény alkalmazása esetén is.

A törvényszék figyelmen kívül hagyta IX. r. vádlott esetén (VIII. tényállási pont) az üzletszerű elkövetést. A 2004-től 2007-ig tartó, 5.058.000 forintba elkövetett adó visszaigénylésével megvalósított csalási cselekménye révén rendszeres haszonszerzésre törekedett. Így cselekménye az 1978. évi IV. törvény 318. § (6) bekezdésének b) pontja szerint minősül, tekintettel a (2) bekezdés c) pontjára.

A XIX-XIX/A. tényállási pontokban megállapított bűncselekmények, melyek kapcsán a törvényszék bűnösnek mondta ki az érintett vádlottakat. Az üzletszerűsége figyelemmel ezek a bűncselekmények a következők szerint minősülnek. A 2002-ben 131.000 forint adóra elkövetett visszaigénylés, valamint a 2005. évben 693.000 forintba elkövetett visszaigénylés, a további cselekvősekre is figyelemmel rendszeres anyagi haszonszerzés céljából történt. Ezt figyelembe véve e csalási cselekmények az 1978. évi IV. törvény 318. § (4) bekezdés b) pontja, valamint a 318. § (5) bekezdés b) pontja szerint minősülnek, figyelemmel a (2) bekezdés c) pontjára.

A törvényszék a IV. tényállási pontban azt állapította meg, hogy a I. r. vádlott által a Bt. nevében, illetve a Kft. nevében kiállított, az Kft. részére címzett számlákat VI. r. vádlott juttatta el VIII. r. vádlotthoz, majd a számla ellenértékét az Kft. részéről ismeretlen személy utalta át a számlakibocsátó társaságok pénzforgalmi számlájára. Onnan I. r. vádlott vette fel az összegeket, majd abból jutalékát levéve a fennmaradó hányadot élettársán keresztül VIII. r. vádlott részére juttatta el.

A számlákat VIII. r. vádlott adta oda az Kft. képviselőjében eljáró ismeretlen személynek, melynek következtében azokat a társaság könyvelésébe beállították, adóbevallásai alapjait képezve.

Indokolásában megállapította, hogy nem lehetett az eljárás során tisztázni, hogy VII. r. vádlott tudata átfogta-e a releváns adóbevallások elkészítése, illetve benyújtása idején, hogy az bizonyosan fiktív számlák könyvelésén alapul. Ennek alapján VII. r. vádlottat az adócsalás büntette, az adócsalás vétsége és a 2 rendbeli magánokirat-hamisítás vétsége miatt ellene emelt vád alól a Be. 4. § (2) bekezdése, továbbá a 6. § (3) bekezdés b) pontjára tekintettel a Be. 31. § (1) bekezdése alapján felmentette, mivel kétséget kizáró bizonyossággal nem volt megállapítható, hogy a bűncselekményeket tettesként VII. r. vádlott követte volna el.

E körben adott indokolása a törvényszéknek két irányú volt. Egyrészt indokolta, hogy miért nem állapítható meg, hogy VII. r. vádlott követte el a szóban forgó bűncselekményeket, másrészt igyekezett annak is indokát adni - különös tekintettel a védelmi fellebbezésekre -, hogy miért nem bűncselekmény hiányában mentette fel VII. r. vádlottat. Álláspontja szerint több - főleg a nyomozás során beszerzett bizonyítékból származó - adat mutatott VII. r. vádlott büntetőjogi felelősségének irányába, alapot szolgáltatva a vádemeléshez, ám a tárgyalási szakban együttesen értékelt bizonyítékkör a Be. 4. § (2) bekezdésében alapvető szinten megfogalmazott kétséget kizáró,

kételemmentes szinergiát nem igazolt e terheltek bűnösségére vonatkozóan. Megállapította, hogy tanú - főként nyomozás során tett - vallomásainak egyes részletei akár terhelő nyilatkozatként is értékelhetőek lennének VII. r. vádlottra. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy a tanú által elmondottak koránt sem tekinthetők következetesnek, hiszen az eljárás különböző szakaszaiban tett saját, illetve VIII. r. vádlott önmagára, valamint a tanúra is egyaránt terhelő adatokat szolgáltató vallomása között lényeges különbség volt, melyet a közöttük lefolytatott szembesítéssel sem lehetett feloldani. Azt is megállapította, hogy VIII. r. vádlott konkrétan soha nem vallott terhelően VII. r. vádlottra. Kiemelte, hogy azt, hogy VII. r. vádlottnak tudomása kellett legyen a számlák fiktív voltáról, valószínűsítheti e vádlott kezdeti magatartásai is kihallgatása alatt. Hiszen tanúként kifejezetten azzal az indokkal tagadta meg a vallomástételt, hogy önmagát bűncselekmény elkövetésével vádolná.

Az ítélet tábla - a törvényszéktől eltérően - azt állapította meg, hogy VIII. r. vádlott, valamint tanúk vallomásaiból nem következik VII. r. vádlott bűnössége. Az ő vallomásukból a valódi elkövető kiléte körvonalazódik. Az semmiképpen sem lehet akadálya a vádlott részéről elkövetett bűncselekmény hiányában való felmentésnek, hogy a valódi elkövetővel szemben nem emeltek vádat, és azt a bíróság nem nevezheti meg.

Az a tény, hogy VII. r. vádlott tanúként megtagadta a vallomást azzal, hogy önmagát bűncselekmény elkövetésével vádolná, semmiképpen nem lehet a terhére bizonyítékként értékelni. Ez ugyanis a tanúnak biztosított mentességi jog teljes megkerülése lenne. E logika mentén egyébként VII. r. vádlott bűnösségét kellett volna az elsőfokú bíróságnak megállapítania.

Mindezek miatt az ítélet tábla a VII. r. vádlottat érintő felmentő rendelkezés jogszabályi alapját megváltoztatja, azt a Be. 6. § (3) bekezdésének a) pontjában jelöli meg. E szerint felmentő ítéletet kell hozni, ha a bűncselekményt nem a terhelt követte el.

Az első fokon eljáró bíróság helyesen feltárta az irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket, és azokat, összevetve a büntetéskiszabás egyéb elveivel, a súlyuknak megfelelően értékelte. A büntetést a céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához és az elkövető társadalomra veszélyességéhez is.

A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. „A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek”. (1214/B/1990 AB határozat)

A szankció arányossága azt is jelenti, hogy a hasonló tett elkövetőit hasonló büntetéssel kell sújtani az elkövetett tethez, és a bűnösség mértékéhez is viszonyítva, de az arányosság vizsgálata a sérelem, a kár, a bűnösség foka, a bűncselekmények súlya egybevetését is feltételezi.

Az arányosság jelenti a tett arányosságát, és több elkövető esetén az ítélet belső arányossága sem hagyható figyelmen kívül, de a büntetésnek az elkövető személyiségéhez is igazodnia kell. Az egyéniesítés azonban nem sértheti a bírói gyakorlat egységének elvét, amely a jogbiztonság és a törvény előtti egyenlőség szempontjából alapvető. Ennek megfelelően a hasonló súlyú bűncselekményekre, illetve hasonló személyi körülményekkel jellemzett elkövetőkkel szemben nem szabad lényegesen eltérő szankciókat alkalmazni.

A büntetés kiszabása során az ítéletnek közvetítenie kell azt az üzenetet is, hogy az a bűnelkövető - jelen esetben I.r. vádlott -, aki megbánó magatartását a beismerő vallomáson túl feltáró jellegű vallomással is kifejezésre juttatja - mely vallomás kiemelkedő szerepet játszik az ügy felderítésében -, érdemes arra, hogy a bíróság ezen együttműködési törekvését a kiszabott büntetésben is értékelje.

Ezen túl szem előtt kell tartani az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát. E szerint a tisztességes eljárás követelményébe ütközik a büntetőeljárás olyan hosszú időtartama, amely jelen ügyben is rögzíthető. Ilyen esetben a büntetés kiszabása során kell törekedni a többlet joghátrányok semlegesítésére, olyan büntetés kiszabásával, ami lényegesen enyhébb, mintha ésszerű időn belül befejeződött volna az eljárás.

Mindezeket szem előtt tartva az ítéletábra úgy ítélte meg, hogy a súlyosításra irányuló fellebbezéssel érintett I. r. , IX. r. és XIII. r. vádlottal szemben nem szükséges az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetések súlyosítása, azaz I. r. vádlott esetében hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása, IX. r. és XIII. r. vádlottak vonatkozásában pedig a kiszabott szabadság vesztés büntetés végrehajtása próbaidőre való felfüggesztésének mellőzése és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása. I. r. vádlott vonatkozásában igaz ez annak ellenére is, hogy az ítéletábra a helyes minősítés szerint további bűncselekményekben is bűnösnek mondta ki. Azonban e bűncselekmények alapjául szolgáló tényállásokat az elsőfokú bíróság állapította meg. A büntetés kiszabása során is nyilvánvalóan figyelemmel volt e terhelt azokban megállapított cselekvősegeire, annak ellenére, hogy azokat helytelenül minősítette.

A törvényszék a jogszabályoknak megfelelően alkalmazott egyes vádlottakkal szemben előzetes mentesítést illetve pénzmellékbüntetést .

A I. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztésbe való beszámítására, a feltételes szabadságra bocsáthatóságra, a lefoglalt dolgokra, a Kft. illetve a Nemzeti Adó-és Vámhivatal Észak-alföldi Regionális Adó-főigazgatósága által előterjesztett polgári jogi igényekre, valamint a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezések is törvényesek.

A bíróság XVIII. r. és XXXI. r. vádlottakkal szemben a büntetést a céljának, a Btk. 79. §-ban írtak szem előtt tartásával, a 80. §-ban rögzített elvek alkalmazásával szabta ki. A büntetés a Btk. 34. §-ban meghatározott szabadságvesztés. A végrehajtási fokozatot a Btk. 35. § (1) bekezdése és a 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján határozta meg börtönben. A feltételes szabadságra bocsáthatóságról a Be. 258. § (2) bekezdés e) pontja alapján, a Btk. 38. § (1) bekezdésének és (2) bekezdés a) pontjának megfelelően rendelkezett. A szabadságvesztés felfüggesztése a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdésén alapszik.

XXIX. .r. vádlott védőjének az eljárás felfüggesztésére irányuló indítványa nem alapos. A Be. 188. § (1) bekezdés d) pontja értelmében az eljárás valóban felfüggeszthető, ha az eljárás lefolytatásához előzetes kérdésben hozott döntést kell beszerezni.

A büntetőügyre konkrét kihatással nem bíró - az ügyel sem tárgyi, sem személyi összefüggésben nem álló - polgári eljárásban hozott döntés, illetve az indítványozott alkotmánybíróági vizsgálat és határozat nem képezhet az adott büntetőügyben előzetesen eldöntendő kérdést. A bíróságnak a vádhoz kötöttség elvének megfelelően a megvádolt személyek büntetőjogi felelősségéről kell döntenie a vád és a védelem bizonyítékainak megvizsgálása után. A büntetőper tárgya nem a polgári per költségviselése, az ügyész pervesztessége, illetve a bíróság helytállása a költségek viseléséért. Az eljárás felfüggesztésével kapcsolatban hivatkozott a védelem a bíróság elfogultságára is, melyre nézve azonban nincs megfelelő tényadat, ezért nem állapítható meg olyan eljárási szabálysértés, mely kasszációt vonna maga után. A védő az ítéletábra előtt hivatalból ismert polgári eljárást analógnak tekintette a büntetőüggyel és az Alkotmánybíróság döntését olyan előzetes kérdésnek értékelte, mely érdemben meghatározza a büntetőügyben is a terhelti-védelmi költségek megtérítését a terhelt felmentése esetén. Az ítéletábra a Beüf.II.393/2015/2.számú végzésében, egy más büntetőügy kapcsán már érdemben állást foglalt a védőnek hasonló tartalommal előterjesztett indítványa kapcsán. A bíróság alkotmányos feladata az igazságszolgáltatás. A törvény szerint az

ítélkezésben független bírót, bírói tanácsot a tisztességes eljárás elveinek megfelelően nyilvánvalóan nem befolyásolhatja az a tény, hogy esetleges felmentés esetén az állam köteles megtéríteni a jogszabályban írt feltételek mellett a terhelt és a védő perbeli költségeit. A bíróság a valóságnak megfelelő tényállás megállapítására kötelezett, és a törvényesen lefolytatott bizonyítási eljárást követően állapítja meg a tényállást, melyből következtetést von a vádlott büntetőjogi felelősségére, azaz dönt a bűnösség, vagy az ártatlanság kérdésében. A jogállami normák szerinti ítélkezésben sem az alkotmányos, sem a büntető perjogi normák nem írnak elő olyan kötelezettséget, vagy elvárást, hogy a bíróság arra legyen figyelemmel, hogy milyen költségviselési következményei lehetnek a vádtól eltérő, a vádlottnak kedvező, felmentést eredményező döntésnek. A védő által hivatkozott érvelésnek megfelelő álláspont mellett a bíróság állami feladatának nem tehetne eleget. A bíróság feladata a büntetőperben a vádról való döntés, nem pedig egy esetleges felmentő ítélet államra terhes költségvonzatának mérlegelése. A védő konkrét adatok és tények nélkül hivatkozott arra, hogy a vád elleni döntés költségkihatása a bíróságot befolyásolná ügydöntő határozatának meghozatalában. A ténybeli alapot nélkülöző, polgári eljárásra hivatkozó, téves következtetéseken nyugvó védelmi indítvány teljesítésére ezért nem kerülhetett sor. Összességében utal arra az ítélőtábla, hogy nem észlelte a büntetőeljárási törvény költségviseléssel kapcsolatos szabályainak alkotmányellenességét, így részletesebb indokolást ezzel kapcsolatban szükségtelennek tart. (BH1994.448)

Az ítélet ellen az ügyész valamint I. r., II. r. és XXV. r. vádlottak és védőik élhetnek jogorvoslattal a Be. 386. § (1) bekezdés b) pontja alapján.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről az ítélőtábla a Be. 381. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Debrecen, 2016. március 7.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

Dr. Gömöri Olivér sk.
a tanács tagja-előadó

Dr Háger Tamás sk.
a tanács tagja

Záradék: A Debreceni Törvényszék 6.B.576/2009/411.sz. ítélete fellebbezéssel érintett VII. r., IX. r., XIII. r., XVIII. r., XXIV. r., XXVII. r., XXIX. r. , XXXI. r., XXXII. r., és XXXIII. r. vádlottak vonatkozásában a másodfokú határozatban írt változtatás folytán a felfüggesztett szabadságvesztések kivételével a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2016. március 7.

Dr. Elek Balázs sk.
tanácselnök

A kiadmány hitelül
tisztviselő